

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vera Concilii Tridentini Historia

Contra falsam Petri Suauis Polani narrationem

Pallavicino, Sforza

Antverpiae, 1670

Capvt VI. Disputationes de Decreto super Episcoporum mansione apud
suas Ecclesias; & de illius obstaculis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11642

Disputationes de Decreto super Episcoporum mansione apud suas Ecclesias; & de illius obstaculis.

IN Cœtu 21. Maij, per occasionem Decreti propositi, quo adigerentur ad concionandum Episcopi, Pacecus, vt indicauimus, dixerat, id stabiliri non posse, nisi decerneretur simul de ipsorum suas apud Ecclesias mansione, ad hoc ipsum necessaria, ac de auouendis obstaculis eam rem præpedientibus. Sed tunc plerumque opinio fuit, id ab illo propositum, quò Patres distraheret in perplexum veluti labyrinthum, à dogmatum tractatione: eaque propter modica loquentis ratio habita; prout cuilibet communitati mos est, cum in consilio priuatum à consiliario proponi commodum creditur, ipsum negligere, animis non obseruantibus, an illud publico bono conducatur. At institit adhuc Pacecus eidem sententiæ promouendæ, postquam cœtus 28. Maij decreuerat dogmata pariter esse agitanda: nec ab illius sententia longè aberant Præsides, quod patet ex ipsorum literis ea de re Romam scriptis. Iterum igitur id propositum in congressu generali 9. Iunij, ibique Giennensis longâ oratione disseruit de incommodis Ecclesiarum ex Pastorum absentia, ac de pœnæ grauitate, quâ coercendi essent à tam perniciosâ sciuntione: eam sibi videri pœnam consentaneam, vt us qui per maiorem anni partem abessent, saluâ conscientia minimè liceret prouentus absentia respondentes sibi percipere; qui verò per triennium abesset, Episcopatu priuaretur. Sed totius rei cardinem, agebat ille, in executione verti: quoniam prius etiam constituta fuerant per Canones pœnæ huiusmodi noxis; verum executorum solcordia iam ex desuetudine esse antiquatas. Ad id nihil sibi opportunius in mentem venire, quam vsum Synodorum Prouincialium restituere, è quibus ingens semper emolumentum Ecclesie prouenerat; sed labefactatâ iam Ecclesiasticâ disciplina, ne vnâ quidem integro sæculo in Hispania visam. Hic in varias opiniones Episcopi secessere. Alij censebant, antequam obligatio ac multa renouarentur, memoratos obices esse tollendos: alij alias pœnas, aliosque earum executores deposcebant.

Materanus auctor erat, nihil Canonum præscriptis addendum: ibi non leues pœnas irrogari Episcopis non residentibus, ibique pariter tamquam residentes haberi nonnullos iustis de causis absentes, quæ sunt, vt intersint Concilio, vt Pontifici obtemperent, vtenti ipso.

ipforum operâ in legationibus, pacificationis gratiâ, vel alterius publicæ utilitatis: huiusmodi rationes, temporariam absentiam ex veterum præscripto Canonum honestantes, non esse in præsentia à Concilio improbandas: harum autem legum executorem sibi magis idoneum non videri alium, quàm Romanum Pontificem, cuius Tribunali causæ & nomina minorum Pontificum deferuntur: quidquid ab eo iniungeretur, ab illis custodiendum: neque dum Episcoporum mansioni consulebatur, par esse, Pontificem quodammodo in ius vocare, vt pristina priuilegia restitueret; quin potius rogandum, eumque proculdubio gratificaturum. Idem Armacanus confirmauit: addiditque, Nisi Apostoli, quorum Episcopi successores sunt, sedes suas, & in iis conciones deseruissent difficultatibus adacti, haud in tanto decoris fastigio nunc Ecclesiasticos Ecclesiam reperturos fuisse.

3 Vigerius Senogallienfis hortatus est Patres, vt quò laxamentis iretur obuiam, declararent, ex Iure Diuino teneri Episcopos obligatione persistendi in sua Sede, quod post alios Caietan us docuerat.

Placuit quibusdam hæc opinatio; sed à plerisque seuerior existimata: & Campeggius Feltriensis Antistes causas plurimas protulit, quæ Præsulum absentiam excusarent; atque inter ceteras, munus aliquod, quo apud Romanum Pontificem defungantur; vel etiam Purpuræ Vaticanæ dignitatem, quippe quæ Purpuratum addicit ad dandam operam Ecclesiæ vniuersali.

Aduersabatur Campeggio Fesulanus, affirmans, placere sibi obligationem commorationis in Sede, sed quæ cunctos pari iure obstringeret; adeò vt per eam non magis esset consultum Fesulis quàm Florentiæ. Vnde risus subortus, dum in comperto fuit, ne Rodulfo quidem Cardinali hominem pepercisse, quamuis & con sanguineo & patrono. Expofuit deinde tufius necessitatem impedimenta prius amouendi, plurimis in eo consentientibus.

4 Tunc Iacobus Cortesius Vasonenfis Episcopus ita disputauit; Proculdubio antequam pœnæ statuerentur in Episcopos haud residentes, ea quæ ipsis obstarent amouenda: verùm quæ ipse expertus fuerat impedimenta in sua Ecclesia, non ab Apostolica Sede, nec ab vlllo Ecclesiastico, sed à profana potestate fuisse iniecta: ab ea quandoque Episcopum detineri, ne Concionatorem hæreses euulgantem puniat; ab eadem adigi, vt hæreseos reum ad profanam Curiam remittat, graui sumptu & incommodo.

5 Ex his ansam Bertanus arripuit ad grauius prolixèque perorandum. Sibi, dicebat, semper fuisse persuasum, Episcopi mansionem in

1546.

sua Diœcesi vel esse Iuris Diuini, vel illi connexam; ita vt ex absentia lethalis culpa contrahatur; neque quidquam legitime eam excusare, nisi bonum aliquod maioris momenti. Ei, qui non resideret, nefas esse fructus percipere: nec probari sibi, Antistitum conscientiam ex eo grauari solum (vt aliquis proponebat) seu muneris executione, seu ingressu in Ecclesiam interdicto; sed eas pœnas esse infligendas, quæ vel improbos permoueant: probis siquidem pœna opus non est. Videri tamen sibi, eam rem maioris esse temporis ac molis, vtpote quæ vniuersam Ecclesiasticæ disciplinæ reparationem complectebatur: oportere quidem, vti prius obices arcerentur; at quinam obices? Non qui ab Apostolica Sede, sed qui à profanis Sôliis conflantur. Si Romanus Pontifex inepto capiti Sacerdotum elargitur, si ab Episcopi iurisdictione Clericum corruptum subtrahit, nihil esse quod per conscientiam formidet Episcopus; cum ipsi reddenda Deo non sit eorum ratio, quæ auctoritate Superior gerat, nec malorum, quibus curandis legitima sibi potestas non imit: vt summum sui esse muneris, de iis admonere Pontificem, et postea relicta curâ, penes quem est potestas. Verùm non itidem ipsi licet, in profana potestate malorum curam deponere, quæ ab illa proficiscuntur: etenim hæc interdum non alio iure, quàm abusu minus Episcoporum perturbat. Quapropter nisi prius obtentum fuerit, vt à Principibus leges & consuetudines prauæ deleantur, frustra præcipi mansionem, frustra impedimenta leuiora amoueri. Ardentè Bertanus auditus, eiusque dicta in futuro cœtu consideranda Patres censuere, cùm tempus ad decernendum non suppeteret, exactâ iam die.

Postridie itaque conuentus de more habitus, in quo Francisco Bandino Senensi Archiepiscopo visum est, quidquid ad mansionis negotium pertineret, in Romani Pontificis arbitrio reponendum: ab eius auctoritate pendere, vt & inflictis pœnis ad eam Præfules adigantur, & vt auctâ eorum potestate alliciantur: quamcumque aliam legem in irritum casuram: potentissimam legem esse, efficacem illius voluntatem, qui summam obtinet potestatem.

Cùm autem superiore cœtu Campeggius à residendi onere Purpuratos Patres subtraxisset; Hieronymus Bologna Syracusanus Episcopus eam sententiam resellere conatus est, ostendens præcipuam legis esse vt vniuersos complectatur; eâ solum ratione & tolerabilem & inuiolabilem futuram: minores Antistites maiorum licentiâ primùm offendi, deinde officium negligere. At è contrario nihil magis promouendis rebus arduis conducere, quàm pudorem, ne quis

quis maiorem priuari commodi rationem habere velle videatur, 1546.
quàm is qui gradu præcellit. Quod ab vniuersis comprobatum, &
neruosâ concione ab Asturienti confirmatum.

7 Gradus deinde factus ad ea quæ pridie Vigerius dixerat, hoc est,
an Episcoporum mansio Iure Diuino præciperetur. Quod à Ioanne
Salazario Antiltite Lancianensi affirmatum, corroborauit Bitun-
tinus argumento pro ea sententia validissimo: Nimirum, cum iussi
à Deo fuerint Episcopi concionari, ac pascere, iussos fuisse pariter
residere, eò quòd id ipsum ad illa exercenda necesse sit. Sentiebat
tamen ipse, simulque Episcopi Lucerientis, Asturientis, & alij, fas esse
Romano Pontifici hanc legem relaxare, æquè ac vota, quorum pa-
riter custodia Diuino Iure præcipitur, sed graui causâ ad id opus
esse. Volebat insuper Asturientis, vti nefas esse declararetur, Infulas
Episcopi cum Vaticana Purpura cõpulari, simulque vt ediceretur,
mansionem ad bonum vniuersalis Ecclesiæ pertinere, quòd difficilius
illius laxamentum indulgeretur.

8 His auditis sententiis, primus Legatorum dixit, Patrum pruden-
tiam ac pietatem in plerisque ex rebus propositis à se laudari; non
tamen commendandos sibi videri eos, qui vellent agere cum Pon-
tifice, vel quasi more litigantium cum aduersario, vel quasi more
paciscentium cum pari. Si Romano Pontifici proponerent obsta-
cula, quæ ne residerent Episcopos retardabant, illa suâ ipsùm spon-
te sublaturum, non tamen quòd ab aliis ad id obstringeretur. Quod
dictatum fuerat de declarando mansionem esse Iuris Diuini; pu-
tare se, nihil in rem conferre: solùm id agi, quòd Pontificia dispen-
sandi potestas coarctaretur: sed hoc perperam. *Etenim, aiebat, inter-*
fui annos plurimos signaturis, (in his siquidem signaturis, vt vocant,
tunc mos erat Pontificum dispensationes vniuersè impertiri) nec
unquam animaduerti, cuiquam Episcoporum huiusmodi priuilegium con-
cessum. Episcopi per seipsos eam sibi libertatem arrogant. Certum sit apud
nos, permansurum in sua Diœcesi quemcumque Episcoporum, cui Pontifex
absentiam non indulgeat, & nullâ opus erit amplius sanctione ad stabilien-
dam ipsorum mansionem. Adiecit ad hæc; Quod spectaret ad Cardi-
nales, Pontificem de se prospecturum: de iis tamen haud parem
reliquis rationem habendam videri; illos plerumque Episcopos non
esse, sed solùm quorundam Episcopatum administratores: & pro-
pter maiorem quâ pollebant auctoritatem, multos ex Purpuratis
longè meliùs suas Ecclesias regere absentes, quàm minores Episcopi
præsentem regerent.

9 Hæc Montanus. At Ceruinus subiecit, Cardinem illius delibera-
tionis

1546. tionis in eo verti, an de mansione Decretum in præsentia conficiendum, an præstolandam obstaculorum remotionem; quod temporis diuturnitatem postulabat, ut compertum erat ex tam multis grauibufque quæstionibus ad eam rem propositis. Patres itaque rogati sententiam, in id ut de ea re amplius deliberaretur consenserunt ac rationibus quidem accessit vniuscuiusque propensio; cum plerisque mortalium placeat, adeoque videatur, ei negotio tamquam maximè necessario, maximæque celeritatis indigenti consulendum, quod plurimum ipsis conducit.

C A P V T VII.

Patrum dissensio de affirmanda ceu magis pia opinione, de Virginis immunitate ab Originali peccato: & errata Suanis in ea re.

PRæter disputationes de disciplina, dogmatum Decreta de noxa Originaria diligenter expensa. Et sanè stimulante in primis Pæceco ut quæstio de sanctissima Dei Parente definitur, creditum est, de industria nodosum illud argumentum ab eo propositum, ut per propinquam Sessionem enodari non posset: sed postea compertum est, id ex sincera in Virginem pietate ab eo profectum. Opportunè verò paulò antè * accesserant duo Theologi eiusdem Nationis, eò missi à Pontifice, Didacus Lainius, & Alfonso Salmeron; quorum priorem, antiqua nostræ Societatis monumenta tradunt, vehementi eloquio perorassè pro sententia cui Pæcecus fauebat.

* In Actis in Arce S. Angeli, ubi agitur de Congreg. habita 25. Maij 1546. in qua propositi articuli de peccato Originali & numerantur hi duo Theologi.

LECTO igitur in generali Congregatione 8. Iunij Decreto de Originali culpa, prout digestum fuerat in priuatis cœtibus, Pæcecus arbitratus tantæ rei decissionem breuî temporis angustis restringi non posse, petiit ut vniuersali positioni, quâ communis cunctis hominibus huiusmodi noxa declarabatur, hæc verba adiecerentur: *De beata Virgine sancta Synodus nihil definire intendit; quamvis piè credatur, ipsam absque peccato Originali conceptam fuisse.* In illius sententiam plerumque itum. At Episcopi, aliique ex Ordine Dominicano qui aderant, acriter intercessere, quos nonnulli secuti. Opponebant illi, Vbi altera opinio pia declararetur, alteram impiam declaratum iri: quod perinde foret, ac tacitè quæstionem decidi. Idcirco suauiter fuit, ut ea verba excogitarentur, quæ neutri opinionum officerent, sed vtraque in eo statu persisteret, quem tunc apud Ecclesiam obtinebat. Hinc in Theologorum congressibus huiusmodi tenore Decretum confectum: *Declarat sancta Synodus, non esse sua intentionis,* *compre-*